

ODKLAD NENÍ PODPŮRNÉ OPATŘENÍ

vyjádření spolku Spolu, z. s.

Spolek se při své činnosti setkává s praxí, kdy rodiče požádají školské poradenské zařízení (ŠPZ) o posouzení vhodnosti odkladu zahájení povinné školní docházky pro předškoláka, nebo o nastavení podpůrných opatření (PO) pro vzdělávání v základní škole. ŠPZ však v prvním případě místo posouzení vhodnosti odkladu posuzuje speciální vzdělávací potřeby (SVP) dítěte, ve druhém naopak speciální vzdělávací potřeby ani neposuzuje a předá rodičům přímo *poradenskou zprávu* o vhodnosti odkladu zahájení povinné školní docházky. Proč ani jeden postup není správný?

1) Odklad slouží podle školského zákona¹ k udělení výjimky ředitele ŽS ze zahájení povinné školní docházky v případě, kdy dítě není „*tělesně a duševně přiměřeně vyspělé*“ (§ 37). O odklad žádají rodiče dítěte ředitele ZŠ (ne ředitele MŠ, ŠPZ nebo kohokoli jiného) v době zápisu dítěte do ZŠ. K žádosti o povolení odkladu musí rodiče přiložit *poradenskou zprávu* k odkladu od ŠPZ a vyjádření lékaře, nebo klinického psychologa. Je zjevné, že nejde primárně o odlišnost či jinakost vzdělávacích potřeb dítěte, ale o záležitost individuálního tempa vývoje lidského organismu jako celku. To, že příčiny SVP mohou mít projevy odpovídající potřebě odkladu, je věc jiná.

2) Posuzování SVP (včetně mimořádného nadání) a přiznání PO (od 2. stupně) provádí podle školského zákona ŠPZ (nikoliv ředitel školy či kdokoli jiný), protože je potřeba kvalifikovaně zjistit, jestli dítě potřebuje „*k naplnění svých vzdělávacích možností a práv ve vzdělávání nezbytné úpravy*“ (§ 16 odst. 1), ne jestli je tzv. školně zralé. ŠPZ na základě posouzení SVP rozhodne o potřebných PO jako „*nezbytné úpravě*“, na kterou má dítě nárok, tj. školy jsou povinny přiznaná PO dítěti poskytovat.

V čem se odklad a podpůrné opatření liší?

V obou případech provádí posuzování ŠPZ na žádost rodičů o poskytnutí poradenské služby. Žádost se jmenuje *Informovaný souhlas s poskytnutím poradenské služby v ŠPZ* a jde o formulář shodný pro posouzení jak vhodnosti odkladu, tak SVP. Jde o přílohu č. 5 obecné poradenské vyhlášky (č. 72/2005 Sb.)².

Rozdíl mezi posuzováním odkladu a SVP je v důvodech žádosti, které rodiče uvedou, v informacích, které jim ŠPZ poskytne o školské službě, v některých částech formálních kroků, a hlavně pak ve vlastní práci ŠPZ s dítětem a výsledku práce ŠPZ.

Zatímco při posuzování vhodnosti odkladu vydá ŠPZ *poradenskou zprávu* (viz § 5 odst. 3 písm. a), při posuzování SVP (včetně mimořádného nadání) vydává ŠPZ *Zprávu ŠPZ* a případně i *Doporučení ŠPZ ke vzdělávání žáka se SVP ve škole* (viz § 5 odst. 3 písm. c) obecné poradenské vyhlášky).

V případě *poradenské zprávy* o posouzení vhodnosti odkladu jde o dokument, který nemá (na rozdíl od *Zprávy ŠPZ* a *Doporučení ŠPZ*) při posuzování SVP dítěte stanovenou formu a obsah. *Poradenská zpráva* není právně závazný dokument, který by zavazoval ředitele základní školy rozhodujícího o odkladu k jednání podle jejího obsahu.

¹ Viz zákon č. 561/2004Sb., školský zákon, ve znění pozdějších předpisů, (https://www.aspi.cz/products/lawText/1/58471/1/2#_c_221).

² Viz vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů (<https://www.aspi.cz/products/lawText/1/59741/1/2>).

V případě SVP dětí obsahuje postup ŠPZ a formuláře obou dokumentů vyhláška č. 27/2016 Sb.³ *Zpráva ŠPZ* obsahuje informace o průběhu a výsledcích posuzování SVP. Není právně závazná, má však (na rozdíl od *poradenské zprávy*) závazné náležitosti i formu – formulář (viz příloha č. 4 k vyhlášce č. 27/2016 Sb.). *Doporučení ŠPZ* pro děti se SVP má stejně jako *Zpráva ŠPZ* závazné náležitosti i formu – formulář (viz příloha č. 5 k vyhlášce č. 27/2016 Sb.). Navíc jde o právně závazný dokument – přiznaná PO jsou školy povinny dítěti poskytovat.

Oba postupy se liší i v případě nesouhlasu rodičů s výsledkem práce ŠPZ. Zatímco v případě *Zprávy ŠPZ* a *Doporučení ŠPZ* se mohou rodiče odvolat podáním žádosti o revizi k Národnímu pedagogickému institutu, v případě nesouhlasu s obsahem *poradenské zprávy* ke vhodnosti odkladu se odvolat nelze. Standardní odvolání je možné až proti rozhodnutí ředitele ZŠ o odkladu.

Reálně může nastat i situace, kdy při posuzování vhodnosti odkladu zjistí ŠPZ u předškoláka SVP. Pokud rodiče požádají ŠPZ i o posouzení SVP, pak bude výsledek práce ŠPZ dvojitý: posouzení vhodnosti odkladu a posouzení SVP. V takovém případě skutečně ŠPZ vydá *Zprávu ŠPZ* (určena pouze rodičům) a případně i *Doporučení ŠPZ*. Ohledně odkladu ŠPZ vydá *poradenskou zprávu*, kterou rodiče přikládají k žádosti o odklad řediteli školy.

Rozdíl mezi odkladem a podpůrným opatřením je jednoznačný:

- *Podpůrná opatření se poskytují dětem při vzdělávání ve školách od mateřských po vyšší odborné a o jejich přiznání (od 2.stupně) rozhoduje ŠPZ.*
- *Odklad znamená udělení výjimky předškolákovi ředitelem základní školy ze zahájení povinné školní docházky o jeden rok kvůli nedostatečné školní připravenosti dítěte.*

Odklad z podstaty věci nemůže být podpůrným opatřením a proto ani není uveden v jejich výčtu ve školském zákoně (§ 16 odst. 2).

* * *

 Vypracovala: Mgr. V. Doležilová
 Datum: 17. prosince 2021

³ Viz vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění pozdějších předpisů (<https://www.aspi.cz/products/lawText/1/85705/1/2>).